

ОПЛАТА ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

З початком повномасштабного вторгнення в Україну, перед вітчизняними підприємствами постала низка проблем, зокрема закриття, призупинення бізнесу, релокація в більш безпечні регіони, мінімізація витрат та зміни умов оплати праці у разі введення простою, надання відпусток, встановлення неповного, скороченого робочого часу, переведення працівників в дистанційний режим.

Згідно Закону України «Про оплату праці», термін «заробітна плата» трактується як винагорода, обчислена у грошовому вираженні, яку за трудовим договором власник або уповноважений ним орган виплачує працівникові за виконану ним роботу [1]. Заробітна плата виплачується працівнику на умовах трудового договору, залежно від умов виконання роботи та її складності.

Під час війни власники підприємств змушені були змінити свій порядок роботи та внести зміни в оплату праці. До повномасштабного вторгнення росії в Україну роботодавці дотримувались чітких правил прийняття на роботу та звільнення, однак введений у дію 24 березня 2022 р. Закон України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» вніс свої корективи в оплату праці на підприємстві [2]. Основні положення Нового Закону: роботодавець повинен вживати всіх можливих заходів для забезпечення реалізації права працівників на своєчасне отримання заробітної плати; роботодавець звільняється від відповідальності за порушення зобов'язання щодо строків оплати праці, якщо доведе, що це порушення сталося внаслідок ведення бойових дій або дії інших обставин непереборної сили і при умові, що заборгованість виникла після 24 березня 2022 року; строк виплати заробітної плати може бути відтермінований до моменту відновлення діяльності підприємства (наприклад, перенесення виплати на пізніший термін, за умови, якщо діяльність підприємства була призупинена в зв'язку з бойовими діями); заробітна плата виплачується працівнику вчасно, якщо підприємство продовжує функціонувати; оплата простою працівнику, якщо підприємство знаходиться в зоні бойових дій і неможливо запровадити дистанційну роботу; на підставі особистої заяви та за погодженням з роботодавцем працівнику може бути надано щорічну основну, додаткову або іншу відпустку із отриманням середнього заробітку за період її надання; встановлення працівникам скороченого чи неповного робочого часу, здійснення виплат пропорційно відпрацьованому часу; встановлення дистанційного режиму із збереженням працівнику оплати праці в повному обсязі [2].

У разі неможливості виплати роботодавцем працівникові заробітної плати через воєнні дії в країні – є підстава для звільнення від відповідальності. Однак після налагодження фінансової ситуації на підприємстві роботодавець повинен виплатити заробітну плату працівнику в повному обсязі [3].

У разі порушення роботодавцем прав працівника на оплату праці, останньому необхідно:

1. Зібрати всю необхідну інформацію про власне фінансове становище.
2. Звернутись із вимогою до роботодавця про виплату зарплати.
3. Написати заяву до компетентних органів щодо виплати заробітної плати.
4. Звернутися на Портал Дія для отримання допомоги по частковому безробіттю.

Таким чином, в умовах воєнного стану роботодавець повинен виплачувати заробітну плату на умовах, визначених чинним законодавством, а у разі неможливості такої виплати – призупинити її до моменту відновлення підприємством своєї діяльності. Тобто, підприємець повинен враховувати зміни чинного законодавства, нові інструменти врегулювання трудових відносин, а також приймати ефективні рішення для вирішення всіх питань оплати праці працівників підприємства.

Література:

1. Оплата праці: поняття, види та форми – WikiLegalAid. Платформа правових консультацій - WikiLegalAid. URL: https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php/Оплата_праці:_поняття,_види_та_форми
2. Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-20#Text>
3. <https://jurliga.ligazakon.net/>. Оплата праці під час війни: що робити підприємствам, що вимушено зупинили роботу | ЮРЛІГА. ЮРЛІГА. URL: https://jurliga.ligazakon.net/analytics/210059_oplata-prats-pd-chas-vyni-shcho-roboti-pdprimstvam-shcho-vimusheno-zupinili-robotu